

امروز خودمان مدعی کشاورزان شده‌ایم در حالی که کشاورز سال‌های سال بلد بوده کار خود را به بهترین شکل انجام دهد. دولت نیز به جای استفاده از همان الگوی موفق ۵۰ ساله نظامی را خلق کرده که امروز شاهد آن هستیم که این روند پاسخگوی نیاز جامعه کشاورزان نیست.

نه تنها امروز جسارت و شجاعت کنار گذاشتن آن را نداریم بلکه یک وزارتخانه‌ای به نام وزارت نیرو درست کرده‌ایم و یک وزیر هم در رأس آن قرار داده‌ایم که همه مشکلات را از سمت آن می‌دانیم. اما به جرأت می‌توان گفت حدود ۹۰ درصد مدیریت آب در وزارتخانه دیگری است که هیچ مشارکتی در میزان تقسیم آب ندارد. بنابراین این نظام نمی‌تواند پایدار بماند زیرا آب یک مقوله چند وجهی است که حتماً باید به شکل مشارکتی مدیریت شود. اگر دولت این مسأله را پذیرفت و به سمت خلق یک نظام جدید حرکت کرد در واقع بخشی از مشکل برطرف شده که این امر تنها با مشارکت فعالان بخش خصوصی میسر است. اگر همه موارد را وزارت نیرو در دست بگیرد بخش خصوصی

ورود نخواهد کرد، علاوه بر آن نمی‌توان کمبودی که سفره‌های آب زیرزمینی ایجاد شده را جبران کرد. اگر روند حرکتی دولت دستخوش تغییر شود راندمان کشاورزی ارتقا پیدا می‌کند. تنها راه این امر قرار دادن یک نهاد تنظیم‌گر در رأس کار بازار است که این نهاد تنظیم‌گر به روش مدیریت مشارکتی همه ذینفعان این حوزه در صنعت، معدن، کشاورزی، بخش خصوصی و... را گرد هم جمع کرده و در قالب یک نظام مدیریت مشارکتی به بازار نظارت کند. در آن شرایط می‌توانیم شاهد این باشیم که مشکلات صنعت آب حل شود.

مشکل آب با سرمایه‌گذاری حل نمی‌شود

میزان نزولات جوی کشور سالانه ۴۰۰ میلیارد متر مکعب است که حدوداً ۱۰۰ میلیارد متر مکعب آن در قالب آب تجدیدپذیر به سمت سفره‌های زیرزمینی حرکت می‌کند. از این ۱۰۰ میلیارد متر مکعب نباید بیشتر از ۵۰ میلیارد متر مکعب برداشت کرد و تا زمانی که به جای ۵۰ یا حداکثر ۶۰ میلیارد متر مکعب

برداشت داریم؛ شاهد ناترازی و ناپایداری خواهیم بود. اما نباید فراموش کرد تنها با سرمایه‌گذاری مشکل آب برطرف نمی‌شود زیرا ایران با کمبود آب مواجه است که با پول قابل جبران نیست و سرمایه‌گذاری می‌تواند بخشی از مشکل آب را برطرف کند. براساس مطالعات مرحله دوم قانون جامع آب کشور که سال ۹۵ انجام شده در یک افق ۳۰ ساله منتهی به سال ۱۴۲۵ باید در این صنعت ۶۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری صورت گیرد. در حال حاضر بودجه آب وزارت نیرو ۴۰ هزار میلیارد تومان است؛ در حالی که هزینه پروژه‌های نیمه تمام ۱۵۵۰ هزار میلیارد تومان است. بنابراین اگر ما آن پازل حکمرانی آب را حل نکنیم در سرمایه‌گذاری در آب هم به مشکل خواهیم خورد.

هدر رفت آب در تهران

هدر رفت آب در کشور دو علت دارد یکی به علت شبکه فرسوده است و دیگری مربوط به انشعابات غیر مجاز است. مجموع این دو در تهران موجب شده حدوداً ۲۹ درصد هدر رفت داشته باشیم. این رقم هیچ وقت صفر نمی‌شود اما برای اصلاح و رسیدن آن به آستانه نرمال بین‌المللی که حدوداً ۸ درصد است نیازمند حدود ۸۲ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری هستیم. برای دستیابی به این هدف باید از بخش خصوصی کمک گرفت.

بخش خصوصی نیز تنها در یک حالت حاضر به سرمایه‌گذاری است، بخش خصوصی باید مالک محصول سرمایه‌گذاری خود باشد به این معنا که اگر در آب سرمایه‌گذاری کرد مالک آب باشد و اگر ۲۹ درصد هدررفت را به ۹ درصد رساند، آن ۲۰ درصد زیر نظر تنظیم‌گری که در بخش قبلی عرض کردم بماند، بین ۶ تا ۸ درصد در سفره زیرزمینی، ۶ تا ۸ درصد برای مصرف تهران و به همین میزان به سرمایه‌گذار تخصیص باید؛ با این روش هم آب مورد نیاز تهران تأمین می‌شود هم آرام آرام بدهی به سفره‌های زیرزمینی کم می‌شود.

وضعیت سدها

براساس آماری که از ابتدای سال آبی امسال (اول مهر ماه) در بهمن ماه منتشر شد در استان تهران شاهد کاهش ۴۶ درصد و در هرمزگان شاهد ۸۳ درصد کاهش نزولات جوی هستیم. تقریباً تنها در دو یا سه استان است که از میانگین بارش متوسط بلند مدت کمی جلوتر هستیم. این به آن معناست که در شرایط شکننده قرار داریم و آن استاندارد است که در دنیا اعلام می‌کند ظرفیت آبی را بیشتر مصرف نکنید در واقع این با نگاه بلند مدت این روزها را مد نظر قرار داده است. یک جامعه‌ای که پایداری و ثبات دارد دیگر چشم به آسمان برای بارندگی ندارد زیرا یک سال بارندگی زیاد است و یک سال بارندگی کم است. در حال حاضر با توجه به بارندگی کمی که داشته‌ایم همه نگران تابستان سال آینده هستند. درست است که با مدیریتی که وزارت نیرو دارد با حفر چاه و تکیه بر سفره‌های آب زیرزمینی تهران تأمین خواهد شد؛ اما واقعیت این است با این کار دشت‌های قزوین، کرج، شهریار، ورامین و... را خشک می‌کنیم. این کمبود آب به حوزه برق نیز آسیب می‌زند به طوری که در تابستان شاهد از مدار خارج شدن تعداد زیادی از نیروگاه‌های برق آبی بوده‌ایم که این امر خود فشار مضاعفی را به شبکه برق کشور وارد می‌کند. ♦